

Σκάνδαλα, ΜΜΕ και εμπιστοσύνη

ΣΤΕΛΙΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Τις τελευταίες ημέρες η θεματολογία των μέσων ενημέρωσης έχει για μια ακόμη φορά επιστρέψει στα σκάνδαλα. Τα ΜΜΕ έχουν αρχίσει, όπως ήταν αναμενόμενο, να δημοσιοποιούν διάφορες νέες αποκαλύψεις. Το πιο ενδιαφέρον στοιχείο είναι ότι γνωστοί τηλε-σχολιαστές θέτουν πρόσθετα ερωτήματα έτσι ώστε να έχει αρχίσει ένας φαύλος κύκλος σκανδαλοθηρίας. Δεν ξέρω αν οι δημοσιογράφοι επιτελούν τον ρόλο του τηλε-εισαγγελέα, αλλά γίνεται πλέον εμφανές ότι είναι αυτοί που οδηγούν αντί να παρακολουθούν τις εξελίξεις που λογικά θα προέρχονταν από τις θεσμικές εξουσίες.

Υπό αυτήν την έννοια θα μπορούσε να λεχθεί ότι τα ΜΜΕ όχι μόνον επιτελούν τον βασικό τους ρόλο, δηλαδή να επιτηρούν την κυβέρνηση, να προστατεύουν το δημόσιο συμφέρον και να εμποδίζουν τους κατέχοντες την εξουσία να υπερβαίνουν τα όρια, αλλά κι ότι παρέχουν έναν «ορισμό της κατάστασης» και μια εικόνα της επικρατούσας αντίληψης. Έτσι τα εγχώρια μέσα ενημέρωσης σε αντίθεση με αυτά άλλων χωρών, όπως λόγου χάρη στην Ιταλία, δεν αναφέρονται ούτε παρακολουθούν τις πρωτοβουλίες της δικαστικής εξουσίας. Αντίθετα, δίνουν την εντύπωση ότι πρωτοστατούν σε ένα είδος «κάθαρσης». Με άλλα λόγια, αντί να ενημερώνουν και να ψυχαγωγούν, τα εγχώρια ΜΜΕ έχουν αρχίσει να απολαμβάνουν μια διάσταση παρεμβατική.

Βέβαια από ιστορικής απόψεως αυτό δεν είναι πρωτόγνωρο. Τα ΜΜΕ πολλαπλασιάζουν το ενδιαφέρον τους όταν έχουν να καταγράψουν σκάνδαλα που (α) παραβιάζουν την κυρίαρχη ηθική, (β) οι εν λόγω παραβιάσεις επιτελούνται από συγκεκριμένα πρόσωπα, (γ) οι δράσεις αυτών των προσώπων έχουν να κάνουν με τα προσωπικά συμφέροντα τους και είναι σκόπιμες. Ακόμη, οι αποκαλύψεις πρέπει να κυκλοφορήσουν ευρέως από τα μέσα ενημέρωσης και να μετατραπούν σε αφήγημα ώστε να πυροδοτήσουν το δημόσιο ενδιαφέρον και τη συζήτηση.

Στον αυξανόμενο όμως ρόλο των ΜΜΕ συμβάλλει η σταθερή αύξηση των σκανδάλων παρά το γεγονός ότι σκάνδαλα, πολιτικά, οικονομικά ή ερωτικά υπήρχαν πάντα. Η διαφορά είναι ότι ποτέ άλλοτε στο παρελθόν δεν καταγραφόταν τέτοια συχνή προβολή τους και δεν γινόταν τόσο μεγάλη συζήτηση για αυτά.

Οφείλεται η συχνότητά τους στις αλλαγές που έχει υποστεί η κουλτούρα της δημοσιογραφίας λόγω της άκριτης εμπορευματοποίησης και ανελέητου ανταγωνισμού; Με μια πρώτη ματιά κάποιος θα απαντούσε καταφατικά. Όμως η αυξανόμενη κυριαρχία των πολιτικών σκανδάλων οφείλεται και στις αντίστοιχες αλλαγές που έχει υποστεί η ευρύτερη πολιτική κουλτούρα.

(...)

Διασκευή από ΤΑ ΝΕΑ © 2006